

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 107/2011-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 2. novembra 2011 o návrhu Krajského súdu v Košiciach na začatie konania o súlade ustanovenia § 23 ods. 2 a § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj s čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 9 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd takto

r o z h o d o l :

Návrh Krajského súdu v Košiciach **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 17. marca 2011 doručený návrh Krajského súdu v Košiciach, zastúpeného predsedom senátu „3CoKR“ (ďalej len „navrhovateľ“), na začatie konania o súlade § 23 ods. 2 a § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, (ďalej len „zákon o konkurze“), ako aj s čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s čl. 9 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“).

Navrhovateľ požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil nesúlad napadnutých ustanovení vyhlášky s označenými ustanoveniami zákona o konkurze, ako aj s označenými článkami ústavy a listiny.

V odôvodnení svojho návrhu navrhovateľ okrem iného uvádza:

«Podľa § 102 ods. 1 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, „súd rozhodne aj bez návrhu o zrušení konkurzu pre nedostatok majetku, ak zistí, že majetok úpadcu nepostačuje ani na úhradu pohľadávok proti podstate; v uznesení súd rozhodne aj o odmene a výdavkoch správcu, ktoré sa platia z majetku dlžníka, preddavku na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu alebo preddavku na úhradu nákladov konkurzu“.

Citované ustanovenie zakotvuje hmotnoprávnu podmienku zrušenia konkurzu pre nedostatok majetku súdom – touto podmienkou je, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu pohľadávok proti podstate a zároveň aj v tomto prípade výslovne priznáva správcovi právo na odmenu.

Uvedená úprava nadväzuje na § 43 ods. 1 druhú vetu Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého za „výkon funkcie po konaní prvej schôdze veriteľov má správca nárok na odmenu určenú ako percento zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu určeného na uspokojenie veriteľov prihlásených pohľadávok“.

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii a zároveň aj vyhláška č. 665/2005 Z. z. v ustanovení § 23 ods. 2, podľa ktorého „ak bol konkurz zrušený pre nedostatok majetku (§ 102 ods. 1 zákona) po konaní prvej schôdze veriteľov, správcovi patrí paušálna odmena podľa § 12 a odmena z výťažku podľa § 13 až 22; iná odmena správcovi nepatrí“, priznávajú správcovi konkurznej podstaty právo na odmenu aj v prípade zrušenia konkurzu pre nedostatok majetku. Aplikáciou § 13 ods. 2, na ktorý predmetné ustanovenie § 23 ods. 2 vyhlášky 665/2005 Z. z. odkazuje, však nemožno nikdy dospieť k inému záveru, než k tomu, že správca má nárok na odmenu z výťažku vo výške 0 eur, a to z nasledujúceho dôvodu:

Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. „výťažkom na účely určenia odmeny z výťažku sa rozumie suma peňažných prostriedkov v eurách priradená k dotknutej súpisovej zložke majetku ako výťažok zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu podľa zásad ustanovených zákonom znížená o sumu priradených pohľadávok proti podstate“.

V prípade zrušenia konkurzu pre nedostatok majetku suma priradených pohľadávok proti podstate bude vždy vyššia, než je výťažok zo speňaženia, pretože podľa § 87 ods. 5 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii „po vzniku pohľadávky proti podstate správca priradí pohľadávku proti podstate k tej súpisovej zložke majetku, v súvislosti s ktorou pohľadávka proti podstate vznikla. Ak pohľadávka proti podstate vznikla v súvislosti s viacerými súpisovými zložkami majetku, správca pomerne rozpočíta pohľadávku proti podstate medzi dotknuté súpisové zložky majetku ... Ak nie je možné určiť, v súvislosti s ktorou súpisovou zložkou majetku pohľadávka proti podstate vznikla, správca rozpočíta pohľadávku proti podstate medzi všetky súpisové zložky majetku“. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že správca je povinný každú pohľadávku proti podstate priradovať k súpisovým zložkám majetku“.

Situácia, kedy by správcovi vznikol nárok na odmenu z výťažku pri zrušení konkurzu pre nedostatok majetku, nemôže podľa § 13 ods. 2, na ktoré odkazuje § 23 ods. 2 vyhlášky č. 665/2005 Z. z., nikdy nastať, pretože:

- Pohľadávky proti podstate prevyšujú výťažok zo speňaženia*
- Každá pohľadávka proti podstate musí byť priradená k určitej spisovej zložke majetku. To znamená, že napriek akokoľvek zrealizovanému speňaženiu konkurznej podstaty bude výťažok zo speňaženia po odpočítaní priradených pohľadávok proti podstate vždy v mínuse.*

Uvedené ustanovenia vyhlášky z toho dôvodu podľa názoru Krajského súdu v Košiciach odporujú príslušným ustanoveniam Zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktoré správcovi právo na odmenu aj v tomto prípade priznávajú.

Zároveň súd poukazuje aj na širšie zákonné a ústavnoprávne súvislosti nastolenej problematiky odmeňovania správcov v konkurze, ktorá bola v podobnom prípade aj predmetom konania Ústavného súdu českej republiky o súlade právnych predpisov (nález PL. ÚS 36/01 z 25. 06. 2002, publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 403/2002 Sb.):

1. O vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka a ustanovení správcu konkurznej podstaty rozhoduje súd, pričom podmienkou vyhlásenia konkurzu je práve existencia

majetku postačujúceho na úhradu nákladov konkurzu (§ 20 ods. 1 per analogiam), ktorými sú vlastne pohľadávky proti podstate.

2. Zákon č. 7/2005 Z. z. a vyhláška 665/2005 Z. z. určujú priebeh konkurzu tak, že či už predbežný správca pri podaní správy o stave majetku dlžníka alebo správca konkurznej podstaty pri zverejnení súpisu konkurznej podstaty, určujú hodnotu majetku bez toho, aby v tej dobe poznali situáciu speňažovateľnosti úpadcovho majetku. Predpoklad tejto speňažiteľnosti v čase rozhodovania o vyhlásení konkurzu môže byť diametrálne odlišný od reality v čase speňažovania. Správca sa dostane často do situácie, že aj po vykonaní množstva práce a vynaložení značných nákladov, je výťažok zo speňaženia veľmi malý, pričom vzhľadom na citované ustanovenie § 13 ods. 2 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. nebude mať bez vlastného zavinenia nikdy nárok na vyplatenie odmeny za vykonanú prácu.

3. Ak už konkurz za takýchto okolností (napriek nedostatku majetku dlžníka, ktorý sa ukáže až dostatočne, ako tomu bolo v tomto prípade) súdom vyhlásený bol, správca je nútený súdom vykonávať činnosť po uskutočnení prvej schôdze veriteľov bez nároku na odmenu. Odborné a nákladné činnosti ako speňažovanie majetku, organizovanie dražieb, prípadné prevádzkovanie podniku po vyhlásení konkurzu, uspokojovanie pohľadávok proti podstate, ich priradovanie k súpisovým zložkám majetku, vedenie pracovno-právnej agendy, účtovnej evidencie, zabezpečovanie archivácie, atď., vykonáva správca pre veriteľov a pre štát úplne zadarmo, pretože v prípade zrušenia konkurzu aj tak nedostane žiadnu odmenu.

4. Okrem vyššie uvedeného, súd poukazuje aj na praktický aspekt, že správcovi od určitého momentu môže byť z hľadiska odmeny jedno, za akú sumu speňaží majetok úpadcu, najmä ak mu budú doručované prihlášky proti podstate, ktoré budú zjavne prevyšovať hodnotu majetku uvedenú v súpise konkurznej podstaty (ak mal úpadca zamestnancov, je táto situácia pravidlom). Ustanovenie § 23 ods. 2 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky č. 665/2005 Z. z., pri ktorej výška výťažku speňaženia prestane byť motivačným faktorom pre správcu konkurznej podstaty, smeruje proti samotnej podstate konkurzného konania a vytvára značnú nerovnosť v právnom postavení medzi správcami konkurznej podstaty rôznych úpadcov.

5. Český ústavný súd v náleze PL. ÚS 36/01 z 25. 6. 2002, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 403/2002 Sb., uviedol, že činnosť správcu konkurznej podstaty spadá pod ochranu pred nútenými prácami podľa článku 9 ods. 1 Listiny základných práva

slobôd (resp. z výnimiek ustanovených v ods. 2, ktoré by umožňovali štátu uložiť správcovi povinnosť, aby určitú činnosť (celé konkurzné konanie, s ktorým má nepochybné vysoké náklady) vykonával pre štát zadarmo.

6. Podľa názoru súdu je povinnosťou zákonodarcu, ak už poveril správcu vykonávaním určitej verejnej funkcie, zabezpečiť mu právo na odmenu za výkon tejto činnosti, pokiaľ bola vykonaná v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Činnosť správcu konkurznej podstaty v súlade so zákonom, na základe ktorej mu nevznikne žiadny nárok na odmenu, má charakter nútenej práce, čo je v právnom štáte neakceptovateľné.

7. Nad rámec tohto návrhu súd poukazuje na skutočnosť, že obdobná situácia, keby štát poverí osobu zapísanú v Zozname správcov výkonom určitej činnosti bez toho, aby mu garantoval právo na riadnu odmenu za vykonanú prácu, nastáva aj pri ustanovení likvidátora obchodnej spoločnosti súdom podľa § 71 Obchodného zákonníka. Podľa § 75 ods. 6 sa odmena a výdavky likvidátora uhrádzajú z majetku spoločnosti, pričom ak spoločnosť majetok nemá, likvidátor nemá žiadnu možnosť získať odmenu, napriek riadne vykonanej činnosti, na základe rozhodnutia súdu.

Krajský súd z týchto dôvodov právoplatne prerušil konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a podáva tento návrh na začatie konania.

Krajský súd navrhuje, aby ústavný súd v pléne po predbežnom prerokovaní tento návrh na začatie konania prijal a po vykonanom ústneho verejného pojednávania vyniesol tento nález

Ustanovenie § 23 ods. 2 a § 13 ods. 2 vyhl. Č. 665/2005 Z. z. je v rozpore s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zák. č. 7/2005 Z. z. ako aj čl. 18 ods. 1 Ústavy SR a čl. 9 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd“.

II.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade... všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s ústavou... a zákonmi.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu. Ústavný súd preto preskúmal návrh navrhovateľa na začatie konania a dospel k záveru, že spĺňa všetky ústavou a zákonom predpísané náležitosti, a preto rozhodol o jeho prijatí tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. novembra 2011